

Sygn. akt III AUa 27/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Teresa Czekaj SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2013 r. w Lublinie

sprawy E. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawczyni E. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 9 listopada 2012 r. sygn. akt VII U 2484/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 27/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 marca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 118) zwaloryzował E. J. emeryturę. Wysokość świadczenia ustalono przez dodanie do kwoty emerytury przysługującej na dzień 29 luty 2012 r., tj. 2990,68 zł, kwoty waloryzacji, tj. 71 zł. Wysokość emerytury po waloryzacji wyniosła od 1 marca 2012 r. 3061,68 zł.

Od powyższej decyzji odwołała się E. J., kwestionując sposób obliczenia wysokości emerytury. Zarzuciła naruszenie przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ustalających zasady zabezpieczenia społecznego i zaufania obywatela do państwa. Domagała się zmiany tej decyzji w części dotyczącej waloryzacji i przyznania waloryzacji procentowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 9 listopada 2012 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

Decyzją z dnia 25 maja 2003 roku przyznano E. J. od dnia 15 maja 2003 roku prawo do emerytury. Wysokość świadczenia została ustalona na kwotę 2 264 zł. Kolejnymi decyzjami wysokość świadczenia była przez organ rentowy podwyższana i waloryzowana.

Decyzją z dnia 1 marca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał kolejnej waloryzacji świadczenia emerytalnego. Waloryzacji dokonano poprzez dodanie kwoty waloryzacji w wysokości 71 zł do kwoty świadczenia w wysokości przysługującej wnioskodawczyni w dniu 29 lutego 2012 roku, to jest 2 990,68 zł. Wysokość zwaloryzowanego świadczenia wyniosła od 1 marca 2012 roku 3 061,68 zł.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie E. J. nie jest zasadne.

W myśl art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), emerytury i renty podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca. Waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji (art. 88 ust. 2 ustawy).

Zgodnie zaś z treścią art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r., poz. 118), w 2012 r. waloryzacja od dnia 1 marca polega na dodaniu do kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 29 lutego 2012 r., kwoty waloryzacji w wysokości 71 zł. Stosownie do treści art. 5 ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy, powyższe zasady waloryzacji mają zastosowanie do waloryzacji świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 3 pkt 1-3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Jest wśród nich wymieniona emerytura (art. 3 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy).

Z treści cytowanych przepisów wynika, że wprawdzie co do zasady waloryzacja emerytury polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji, to jednak w 2012 r. wyjątkowo polega ona na dodaniu do kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 29 lutego 2012 r., kwoty waloryzacji w wysokości 71 zł.

Odnosząc się do podnoszonych zarzutów niezgodności przepisów ustawy z dnia 13 stycznia 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw z przepisami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Sąd Okręgowy wskazał, że ustawa zasadnicza nie wskazuje konkretnego modelu, w oparciu, o który mają być waloryzowane świadczenia emerytalno-rentowe. Wybór określonego modelu waloryzacji uzależniony jest głównie od sytuacji ekonomicznej państwa oraz liczby świadczeniobiorców. Wybór najlepszego sposobu waloryzacji należy do mającego w tym względzie szeroką swobodę ustawodawcy. Zarówno bowiem z art. 67 ust. 1 zdanie 2 Konstytucji, który powierza ustawie określenie „zakresu i form zabezpieczenia społecznego”, jak i z ogólnej odpowiedzialności parlamentu za nadawanie konkretnego kształtu socjalnym uprawnieniom obywateli, wynika pozostawienie ustawodawcy znacznego stopnia swobody w kształtowaniu mechanizmu waloryzacji. W wyroku z dnia 20 grudnia 1999 roku, K 4/99 (OTK z 1999, Nr 7, poz. 65) Trybunał Konstytucyjny wskazał, że treścią przedstawionej zasady ochrony praw nabytych jest zakaz stanowienia przepisów arbitralnie odbierających lub ograniczających prawa podmiotowe. Konieczne jest jednak rozróżnienie prawa do waloryzacji, rozumianego jako uprawnienie do zachowania stałej wartości ekonomicznej przyznanych świadczeń emerytalno-rentowych, od metody podwyższania nominalnej wartości przysługujących świadczeń, przyjętej w przepisach normujących waloryzację.

W ocenie Sądu Okręgowego, wskazana wyżej nowelizacja dokonana ustawą z dnia 13 stycznia 2012 roku nie pozbawiła ubezpieczonych prawa do świadczeń, ani też nie wyłączyła ich waloryzacji. Co prawda zmieniła metodę waloryzacji, zachowała jednak samo założenie stabilnej wartości ekonomicznej otrzymywanych świadczeń. Tym samym została

zachowana istota instytucji przystosowującej wartość świadczeń emerytalno-rentowych do spadku siły nabywczej pieniądza, w którym wypłacane są świadczenia. Sąd wskazał, że naruszenie oczekiwań wnioskodawczyni, co do przewidywanego poziomu przyszłych świadczeń, nie stanowi samo przez się naruszenia prawa do waloryzacji.

W świetle przytoczonych argumentów Sąd stwierdził, że do świadczenia emerytalnego przysługującego wnioskodawczyni, zastosowanie znajduje znowelizowany przepis art. 4 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2012 roku. Powyższe rozważania prowadzą zatem do wniosku, iż treść decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest prawidłowa gdyż została wydana w oparciu o obowiązujące przepisy.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie powołanych przepisów oraz artykułu 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Od tego wyroku apelację wniosła wnioskodawczyni.

Wyrokowi zarzuciła:

- nierozpoznanie istoty sprawy poprzez oddalenie odwołanie i uznanie, że wprowadzona nowelizacją ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r., poz. 118) metoda podwyższania nominalnej wartości przysługujących świadczeń emerytalnych tj. waloryzacja kwotowa nie pozbawiła powódki prawa do świadczeń i jest zgodna z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej (tj. z art. 67 ust 1 w zw. z art. 2 i art. 32) , w sytuacji gdy zdaniem wnioskodawczyni, waloryzacja kwotowa wprowadzona w 2012 roku jest niezgodna z celem waloryzacji i pociąga za sobą spadek realnej wartości emerytury. Zdaniem apelującej , waloryzacja ta nie zniweluje skutków inflacji z 2011 roku i jest dla niej krzywdząca, nadto skutkuje obniżeniem podstawy wymiaru emerytury,
- naruszenie prawa procesowego tj, art. 177 § 1 k.p.c. poprzez nieuzasadnione nie zawieszenie postępowania w sytuacji gdy w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie ma bezpośredni wpływ na wynik niniejszego postępowania.

Wskazując na powyższe wносиła o zmianę wyroku i zwaloryzowanie emerytury na zasadach zgodnych z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej i określenie podstawy jej wymiaru w oparciu o stosowane do 2012 zasady waloryzacji oraz zwrot należnej kwoty pieniężnej wraz z odsetkami od dnia 1 marca 2012 roku, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wydał, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie, przedstawiając argumentację prawną. Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny podziela. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba szczegółowego powtarzania ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w niniejszej sprawie.

Zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r.

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r., poz. 118), w 2012 r. waloryzacja od dnia 1 marca polega na dodaniu do kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 29 lutego 2012 r., kwoty waloryzacji w wysokości 71 zł. Stosownie do treści art. 5 ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy, powyższe zasady waloryzacji mają zastosowanie do waloryzacji świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 3 pkt 1-3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Jak zaznaczył Sąd I instancji, wprowadzie co

do zasady waloryzacja emerytury polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji, to jednak w 2012 r. wyjątkowo polega ona na dodaniu do kwoty świadczenia kwoty waloryzacji 71 zł.

Odnosząc się do podniesionego zarzutu niezgodności przepisów ustawy z dnia 13 stycznia 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw z przepisami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wskazać należy, że w dniu 19 grudnia 2012 r. zapadł wyrok Trybunału Konstytucyjnego, w którym Trybunał stwierdził, że waloryzacja w 2012 roku była zgodna z przepisami Konstytucji a w szczególności z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz ochrony praw nabytych, a także z zasadą sprawiedliwości społecznej.

Trybunał orzekł, że konsekwencją wejścia w życie zakwestionowanych przepisów ustawy z 13 stycznia 2012 r. nie jest wyłączenie waloryzacji. Zatem pomimo zmiany przepisów nie doszło do pozbawienia uprawnienia do waloryzacji świadczeń, ale jedynie do zmiany metody waloryzacji. Trybunał podkreślał, że polski system ubezpieczeń społecznych nie określa w sposób absolutny zasady wzajemności składki i prawa do świadczenia. Przy ustalaniu prawa do świadczeń lub ich wysokości w zakresie określonym w ustawie są uwzględniane również okresy nieskładkowe, niezwiązane z wykonywaniem działalności zawodowej i obowiązkiem opłacania składki, a ponadto przewidziana jest górna granica świadczenia, jakie można otrzymać. Nie zawsze więc - z konstytucyjnego punktu widzenia - jako nieprawidłowość należy traktować brak prostej zależności między prawem do świadczeń i ich wysokością, a okresem opłacania i rozmiarem składki. Trybunał stwierdził, że waloryzacja nie musi zawsze odzwierciedlać zmiany siły nabywczej świadczeń na skutek inflacji. Waloryzacja kwotowa, wprowadzona ustawą z 13 stycznia 2012 r., nie stanowi więc konstytucyjnie nadmiernej ingerencji w proporcję pomiędzy wysokością opłacanych składek, a wysokością świadczeń, a przez to nie narusza istoty prawa do zabezpieczenia społecznego. Waloryzacja kwotowa została wprowadzona ze względu na konieczność realizacji konstytucyjnych zasad: zachowania równowagi finansów publicznych oraz solidaryzmu społecznego.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia ochrony praw nabytych przez kwestionowane przepisy, Trybunał stwierdził, że od chronionego konstytucyjnie prawa do waloryzacji jako elementu prawa do zabezpieczenia społecznego należy odróżnić metodę podwyższania nominalnej wartości świadczenia. Trybunał stwierdził, że wprowadzona w 2012 r. przez ustawodawcę waloryzacja kwotowa była zgodna z zasadą sprawiedliwości społecznej, ponieważ jej celem było zahamowanie tendencji spychania najuboższych emerytów i rencistów oraz innych osób pobierających świadczenia z zabezpieczenia społecznego w sferę ubóstwa.

W tym stanie rzeczy wyrok Sądu Okręgowego odpowiada prawu, a apelacja jako bezzasadna podlega oddaleniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.